

М.М. ФЕДОРОНЧУК

Інститут ботаніки імені М.Г. Холодного НАН України
вул. Терещенківська, 2, м. Київ, 01004, Україна

**СИСТЕМА РОДИНИ *CARYOPHYLLACEAE* ФЛОРИ УКРАЇНИ. 1. ПІДРОДИНИ:
POLYCARPOIDEAE, *PARONYCHIOIDEAE*, *ALSINOIDEAE***

Федорончук М.М. Система родини *Caryophyllaceae* флори України. 1. Підродини: *Polycarpoideae*, *Paronychioideae*, *Alsinoideae*. — Укр. ботан. журн. — 2015. — 72(6): 542–554.

Подано короткі відомості про центри видового різноманіття та філогенетичні зв'язки родини *Caryophyllaceae* Juss. З використанням нових даних систематики й узагальненням таксономічного різноманіття представлена система родини гвоздикових флори України (підродини *Polycarpoideae* Tanfan., *Paronychioideae* Vierh., *Alsinoideae* A. Braun). Для кожного таксона надвидового рангу вказані тип і номенклатурна цитатація, для родів і видів — основні синоніми, а також українські назви.

Ключові слова: *Caryophyllaceae*, *Polycarpoideae*, *Paronychioideae*, *Alsinoideae*, рід, вид, номенклатурний тип, флора України

Родина *Caryophyllaceae* Juss. — одна з великих і складних у порядку *Caryophyllales*, яка входить до 20–25 провідних родин світової флори і налічує близько 130 родів і 3000 видів, поширених на всіх континентах, але переважно поза тропіками. Найбільша кількість видів зосереджена в помірній області Північної півкулі, особливо в Середземномор'ї, Західній і Середній Азії, де *Caryophyllaceae* входять до десяти провідних родин. Найвище видове багатство *Caryophyllaceae* та різноманіття життєвих форм притаманні Ірано-Туранській і Середземноморській флористичним областям Древньо-Середземноморського підцарства Голарктичного царства, де є чимало ендемічних родів і видів. Багате на гвоздичні також Бореальне підцарство, але ендемічних родів тут мало й ендемізм проявляється здебільшого на видовому рівні, що характерно для флористичних провінцій цього підцарства. В Україні гвоздичні посідають одне з чільних місць у спектрі родин покритонасінних (43 роди та 224 види, з них 7 культивуються, більшість із яких ди-чавіє), вони характерні для всіх ботаніко-географічних районів.

© М.М. ФЕДОРОНЧУК, 2015

Родині *Caryophyllaceae*, як і всьому порядку *Caryophyllales*, властива висока спеціалізація і яскраво виявлена гетеробатмія ознак, що значною мірою ускладнює з'ясування еволюційних зв'язків між таксонами та побудову філогенетичної системи. Характерна особливість гвоздичних — відсутність чітких розмежувальних ознак між таксонами вищого рангу, що є основною причиною різного трактування їхнього обсягу. Загалом, на сьогодні існують два діаметрально різні погляди на обсяг підродин, триб та окремих родів у родині *Caryophyllaceae* — їх укрупнення і надмірне подрібнення.

Розробкою системи родини *Caryophyllaceae* та вивченням її видового різноманіття займалися багато відомих зарубіжних і вітчизняних ботаніків. Але найповнішим зведенням, яке охоплює систематику, філогенію, ембріологію, анатомію, морфологію та географію гвоздичних, є обробка, здійснена Ф. Паксом і К. Гоффманном (Pax, Hoffmann, 1934). Тут представлена система родини, яка розподіляється на три гілки — *Paronychieae*, *Alsineae* і *Lychnideae*, що нині аналізуються на рівні підродин — *Paronychioideae* Vierh., *Alsinoideae*

А. Braun і *Caryophylloideae*. Однак деякі дослідники (Kozhanchikov, 1970, 1975) вважають за доцільне розглядати їх як три самостійні родини: *Alsinoaceae* Wahlenb., *Illecebraceae* R.Br. (= *Paronychiaceae* Pax) і *Caryophyllaceae* (= *Silenaceae* Lindl.). Причому обсяг родини *Illecebraceae* трактується по-різному — включається лише один рід *Illecebrum* L. (Kozhanchikov, 1970, 1975) або ще низка інших родів — *Herniaria* L., *Paronychia* Mill., *Scleranthus* L. (Hutchinson, 1926; Tsvelev, 2004). Деякі автори розрізняють тільки дві окремі родини — *Caryophyllaceae* і *Illecebraceae*. До останньої відносять *Corrigiola* L., *Illecebrum*, *Paronychia*, *Herniaria* (Friedrich, 1979) або долучають ще *Spergula* L. і *Spergularia* (Pers.) J. Presl & C. Presl (Tsvelev, 2004). У найновішій обробці *Caryophyllaceae* для флори Північної Америки (Rabeleg, Hartman, 2005) у межах родини, окрім вищеназваних трьох підродин, виділяється ще одна — *Polycarpoideae* Taufan., куди, крім родів *Drymaria* Willd., *Polycarpha* Lam., *Polycarpon* Loef., *Loeflingia* L., *Stipulicida* Michx., включені також *Spergula* і *Spergularia*, які в більшості систем віднесені до складу підродини *Paronychioideae*, хоча за даними молекулярної систематики, останні роди ближчі до *Alsinoideae*.

Родина *Caryophyllaceae* викликає особливу зацікавленість дослідників, оскільки вона типова для порядку *Caryophyllales*, який є достатньо природною групою рослин. Їхні характерні особливості — вільна (центральна) плацентажія (звідси й інша назва порядку — центронасінні), наявність перисперму, що оточений зігнутих або кільцевим периферійним зародком, відсутність ендосперму. Єдність цієї групи підтверджується також хемотаксономічними дослідженнями. Зокрема, пігментом беталаїном, який відсутній лише в *Caryophyllaceae* і *Molluginaceae* Wight, котрі містять антоціан, і наявністю унікального Р-типу пластид ситоподібних трубок (підтип Р-III), що не трапляється більше ніде серед покритонасінних. Усі представники порядку *Caryophyllales* також унікальні щодо наявності ферулінової кислоти, яка виявлена на стінках клітин, і відсутності особливого інтрону (включення) у хлоропластній ДНК («*rpl2* intron»), що спостерігається у більшості покритонасінних (Zurawski, Clegg, 1987; Downie, 1991). Однак відсутність у родини *Caryophyllaceae* беталаїнових пігментів і наявність сапоніну відрізняє її від інших родин порядку гвоздикопітвіх. Це дає підстави дослідникам час від часу повертатися до питання про

склад порядку *Caryophyllales* і місце в ньому родини *Caryophyllaceae*.

Родинні зв'язки та шляхи філогенетичного розвитку всередині порядку *Caryophyllales* ще не можуть вважатися повністю з'ясованими, незважаючи на те, що цій проблемі давно приділяється велика увага. Особливо пошвавилосся вивчення філогенетичних зв'язків *Caryophyllaceae* з іншими родинами порядку центронасінних від другої половини ХХ століття. Проте нині ще немає єдиної думки щодо філогенетичних зв'язків родини *Caryophyllaceae* і шляхів її еволюції. Вважається, що *Caryophyllaceae* виникли від ентомофільних представників, а вітрозапильні форми з'явилися внаслідок редукції квіткі у зв'язку з переходом до анемофілії. У більшості систем родина *Caryophyllaceae* розглядається як одна з високоспеціалізованих груп *Caryophyllales*, найімовірнішим предком якої може вважатися група, близька до сучасних *Phytolaccaceae* R. Br., що нині налічує понад 100 видів трав, кущів і дерев, поширених у тропічній і субтропічній Америці й Африці. Квітки сучасних фітолакових характеризуються великим різноманіттям будови, із яких можна вивести декілька ліній розвитку, що представлені в інших родинах порядку *Caryophyllales*. Усі ці філогенетичні лінії могли розвинулися незалежно одна від одної, виникнувши від спільного предка, близького до сучасних *Phytolaccaceae*.

Родина *Caryophyllaceae* s. l. протягом багатьох років вивчалася різнобічно. Останнім часом для з'ясування питань систематики та філогенії родини застосовують молекулярно-генетичні методи (Rettig, Wilson, Manhart, 1992; Downie, Palmer, 1994; Oxelman, Liden, 1995; Downie, Katz-Downie, Cho, 1997; Oxelman, Liden, Berglund, 1997; Cuenod, Savolainen, Chatrou et al., 2002; Smissen, Clement, Garnock-Jones, Chambers, 2002; Fior, Karis, Casazza et al., 2006; Fior, Karis, 2007; Erixon, Oxelman, 2008; Frajman, Heidari, Oxelman, 2009; Greenberg, Donoghue, 2011; Dillenberger, Kadereit, 2014 etc.). Використання методів молекулярної систематики значно поглибило уявлення про філогенію групи. Однак цих даних ще недостатньо для того, щоб з упевненістю окреслити межі родини, її філогенетичні зв'язки та місце окремих родів. Результати молекулярної систематики, які інтерпретуються переважно методами кладистики, не завжди узгоджуються з класичними уявленнями щодо філогенії порядку *Caryophyllales*. Нерідко дані, що

ґрунтуються на різних методах молекулярної систематики, не збігаються і є суперечливими. Для об'єктивної оцінки філогенетичних взаємовідносин між родинами порядку *Caryophyllales* і між родами родини *Caryophyllaceae* необхідні як розширення арсеналу придатних для порівняльного аналізу даних, так і розробка коректних методів їхньої оцінки.

У пропонованій обробці гвоздичних флори України родина *Caryophyllaceae* розподілена на чотири підродини: *Paronychioideae*, *Polycarpoideae*, *Alsinoideae* та *Caryophylloideae*. Для видів підродини *Paronychioideae* характерні наявність листків із прилистками, вільні чашолистки та відсутність віночка, що часто представлений стамінодіями (зачатковими пелюстками), а також зменшення кількості насінних зачатків (до одного). Спрощення віночка можна пояснити анемофілією або самозапиленням.

Підродина *Polycarpoideae*, яка у флорі України представлена родами *Spergula* і *Spergularia*, що раніше розглядалися в складі підродини *Paronychioideae* чи тепер — *Illecebraceae* R. Br. (Tsvelev, 2004, 2012), від останньої відрізняється типом плода — багатонасінною коробочкою. Це характерно також для інших родів *Polycarpoideae*, відсутніх у флорі України (*Drymaria* Willd., *Polycarpaea* Lam., *Polycarpon* Loeffling ex L., *Loeflingia* L., *Stipulicida* Michaux), тоді як у *Paronychioideae* s. str. (*Paronychia*, *Herniaria*) плоди однонасінні, нерозкривні, замкнені в розширену в нижній частині чашечку.

Підродина *Alsinoideae* характеризується роздільнолистою чашечкою та наявністю пелюсток без нігтики, тоді як типова підродина *Caryophylloideae* об'єднує види, де чашечка зрослолиста, часто має видовжену, циліндричну форму (з чим і пов'язано видовження у смілкових нижньої частини пелюсток у нігтик і наявність видовженого квітколожа вище місця прикріплення чашолисток — андрогінофора). Остання підродина — *Caryophylloideae* — це добре окреслений таксон, який розділяється на дві чітко розмежовані групи (триби) — *Sileneae* DC. (= *Lychnideae* A. Braun) і *Caryophylleae* (= *Diantheae* A. Braun), однак межі окремих родів тут не досить чіткі, а в багатьох випадках їх важко відділити. Підродина *Caryophylloideae* дуже різноманітна за біоморфологічними ознаками, зокрема, за характером відновлення пагонів, кореневої системи, особливостями вегетативного розмноження, типами суцвіть, будовою квітки та ін., що свід-

чить про високу еволюційну просунутість. Найбільш спеціалізованими в трибі *Sileneae* можна вважати монотипний рід *Drypis* L. (*D. spinosa* L.), ареал якого обмежується балканськими горами, і рід *Cucubalus* L. (*C. bacifer* L.), що характеризується оригінальним одногніздом ягодоподібним плодом (за природою він відповідає коробочці) та витким стеблом. Найменш просунутий у трибі *Caryophylleae* — рід *Gypsophila* L., що, за деякими примітивними ознаками, подібний до *Acanthophyllum* C.A. Mey., *Bolanthus* (Ser.) Rchb., *Phryna* (Boiss.) Pax ex K. Hoffm. та інших низькоспеціалізованих близьких родів, відсутніх у флорі України. Нижче наводимо конспект системи трьох підродин родини *Caryophyllaceae* (*Paronychioideae*, *Polycarpoideae* та *Alsinoideae*). Фрагмент системи для типової підродини *Caryophylloideae* подамо в наступній публікації.

Система родини *Caryophyllaceae* флори України (підродини: *Polycarpoideae*, *Paronychioideae*, *Alsinoideae*)

Familia **CARYOPHYLLACEAE** Juss. 1789, Gen. Pl., 48: 299 («*Caryophylleae*»). — *Illecebraceae* A. Braun, 1810, Fl. Nov. Holl., 1: 420, nom. conserv. — *Alsinaeae* Wahlenb. 1824, Fl. Suec., 2: 74. — *Sileneaeae* Bartl. 1830, Ord. Nat. Plant.: 305 (sub «*Sileneae*») — *Dianthaceae* Drude, 1887, in Schenk, Handb. Bot. 3, 2: 395, nom. illeg. — Родина **Гвоздикові**.

Typus: *Dianthus* L.

Subfamilia 1. **POLYCARPOIDEAE** Tanfan. 1892, in F. Parlatore, Fl. Ital., 9: 623 («*Polycarpineae*»). — *Caryophyllaceae* Juss. subfam. *Paronychioideae* Vierh. 1907, Oesterr. Bot. Zeitschr. 17: 96, p. p. — *Illecebraceae* R. Br. 1810, Fl. Nov. Holl., 1: 420, nom. conserv. p. p.

Typus: *Polycarpaea* Lam.

Genus 1. **Spergula** L. 1753, Sp. Pl. 1: 440; id., 1754, Gen. Pl. 5: 199. — *Arenaria* Adans. 1763, Famil. 2: 256, non L. 1753. — Рід **Стелюх (шпергель)**.

Lectotypus: *S. arvensis* L.

Sectio 1. **Spergula**. — *Spergula* L. ser. *Arvenses* Schischk. 1936, Фл. СССР, 6: 551, descr. ross.

Typus: generis typus.

1. ***S. arvensis*** L. 1753, Sp. Pl. 1: 440. — *S. vulgaris* Boenn. 1824, Prodr. Fl. Monats.: 135. — *S. arvensis* L. subsp. *vulgaris* (Boenn.) Čelak. 1875, Prodr. Fl. Böhm. 3: 492. — **С. польовий (ш. польовий)**.

2. ***S. sativa*** Boenn. 1824, Prodr. Fl. Monats.: 135. — *S. arvensis* L. subsp. *sativa* (Boenn.) Čelak. 1875, Prodr.

Fl. Böhnen, 3: 360. — *S. arvensis* L. var. *sativa* (Boenn.) Mert. & W.D.J. Koch, 1831, in Röhl., Deutschl. Fl., ed. 3, 3: 360, sine auct. comb. — *S. arvensis* auct. non L. — **С. посівний (ш. посівний).**

3. *S. maxima* Weihe, 1824, Arch. Deutsch. Apoth. Ver. 8: 51. — *S. arvensis* auct. non L. — *S. arvensis* L. subsp. *maxima* (Weihe) O. Schwarz, 1949, Mitt. Thüring. Bot. Ges., N. F. 1 (1): 99. — *S. arvensis* var. (γ) *maxima* (Weihe) Mert. & W.D.J. Koch, 1831, in Röhl., Deutschl. Fl., ed. 3, 3: 361. — **С. найбільший (ш. найбільший).**

4. *S. linicola* Boreau, 1865, Mem. de la Soc. Acad. d'Angers, 20: 14. — *S. praevisa* I. Zinger. 1906, Тр. Ботан. муз. Акад. наук, 6: 85. — *S. sativa* Boenn. subsp. *linicola* (Boreau) O. Schwarz, 1949, Mitt. Thüring. Bot. Ver. 1, 1: 99. — *S. arvensis* L. subsp. *linicola* (Boreau) Janch. 1953, Phytion, 5: 76. — *S. arvensis* auct. non L. — **С. льоновий (ш. льоновий).**

Sectio 2. *Pentandrae* Tzvelev, 2000, Новости сист. высш. раст. 32: 27. — *Spergula* L. ser. *Vernales* Schischk. 1936, Фл. СССР, 6: 555, descr. ross.

Typus: *S. pentandra* L.

5. *S. morisonii* Boreau, 1847, in Duchartre, Rev. Bot. 2: 424. — *S. vernalis* auct. non Willd. — *S. pentandra* auct. non L. — *S. pentandra* L. var. (b) *vernalis* (Willd.) Pacz. 1897, Фл. Полесья: 107. — **С. Морисона (ш. весняний, ш. Морисона).**

Genus 2. *Spergularia* (Pers.) J. Presl & C. Presl, 1819, Fl. Čech.: 94, nom. conserv. — *Arenaria* L. subgen. *Spergularia* Pers. 1805, Syn. Pl.: 504. — Рід **Стелюшок.**

Lectotypus: *S. rubra* (L.) J. Presl & C. Presl.

Підрид. 1. *Spergularia*.

Typus: generis typus.

Sectio 1. *Leiosperma* (Kindb.) Tzvelev, 2000, Новости сист. высш. раст. 32: 27. — *Lepigonum* Wahlb. sect. *Leiosperma* Kindb. 1863, Monogr. Lepig.: 15, s. str.

Lectotypus: *Lepigonum marinum* (Roth.) Wahlenb. [= *Spergularia media* (L.) C. Presl].

1. *S. media* (L.) C. Presl, 1826, Fl. Sic.: 161. — *Arenaria media* L. 1762, Sp. Pl. 2: 606. — *A. marginata* DC. 1805, in Lam. et DC., Fl. Fr., ed. 3, 4, 2: 793, nom. illeg. — *Spergularia marginata* (DC.) Kittel, 1844, Tauschenb. der Fl. Deutsch. 2: 1004, comb. illeg. — *S. maritima* (All.) Chiov. 1912, Ann. Bot. (Roma), 10: 22. — **С. середній.**

Секція 2. *Spergularia*.

Typus: lectotypus generis.

2. *S. rubra* (L.) J. Presl & C. Presl, 1819, Fl. Čech.: 94. — *Arenaria rubra* L. 1753, Sp. Pl. 1: 423, p. p., quoad

var. *campestris* L. — *Arenaria campestris* (L.) All. 1785, Fl. Pedem. 2: 114. — *Spergularia campestris* (L.) Asch. 1859, Bot. Zeit. 17: 292. — **С. червоний.**

3. *S. marina* (L.) Besser, 1822, Enum. Pl. Volhyn.: 97. — *Arenaria rubra* L. var. *marina* L. 1753, Sp. Pl.: 423. — *Spergularia salina* auct. non J. Presl & C. Presl. — **С. приморський.**

4. *S. salina* J. Presl & C. Presl, 1819, Fl. Čech.: 95. — *Lepigonum medium* (L.) Wahlb. 1820, Fl. Gothob.: 45. — *Spergularia media* (L.) C. Presl var. *heterosperma* Fenzl, 1844, in Ledeb., Fl. Ross., 2: 168. — *S. marina* auct. non (L.) Besser. — **С. солончаковий.**

5. *S. syvaschica* Tzvelev, 2000, Новости сист. высш. раст. 32: 28. — *S. marina* auct. non (L.) Besser. — **С. сиваський.**

Subfamilia 2. **PARONYCHIOIDEAE** Vierh. 1907, Oesterr. Bot. Zeitschr. 17: 96. — *Illecebraceae* R. Br. 1810, Fl. Nov. Holl., 1: 420, nom. conserv., p. p.

Typus: *Paronychia* Mill.

Genus 3. *Paronychia* Mill. 1754, Gard. Dict. Abridg. 4: 3. — Рід **Загнітник (загнітниця, пароніхія).**

Lectotypus: *P. argentea* Lam. (= *Illecebrum paronychia* L.).

1. *P. cephalotes* (M. Bieb.) Besser, 1830, Enum. Hort. Cremenec: 4. — *Illecebrum cephalotes* M. Bieb. 1819, Fl. Taur.-Cauc. 3: 169. — *Paronychia cephalotes* subsp. *pontica* Borhidi, 1966, Acta Bot. Acad. Sci. Hung. 12, 1–2: 39. — *P. cephalotes* subsp. *taurica* (Borhidi & Sikura) Tzvelev. — *P. pontica* (Borhidi) Chaudhuri, 1968, Meded. Bot. Mus. Utrecht, 285: 241, tab. 13, fig. 25–29. — *P. taurica* Borhidi & Sikura, 1961, Acta Bot. Acad. Sci. Hung. 7, 1–2: 3, fig. 1. — **З. головчастий (з. головчаста, п. головчаста).**

Genus 4. *Herniaria* L. 1753, Sp. Pl. 1: 218; id., 1754, Gen. Pl. 5: 103. — Рід **Грижниця (остудник).**

Лектотип: *H. glabra* L.

Секція 1. *Herniaria*. — *Herniaria* L. sect. *Euherniaria* F.N. Williams, 1896, Bull. Herb. Boiss. 4: 558.

Typus: generis typus.

1. *H. glabra* L. 1753, Sp. Pl. 1: 218. — *H. suavis* Клоков, 1947, Ботан. журн. АН УРСР, 4, 1–2: 70–71. — **Г. гола (о. голий).**

2. *H. kotovii* Клоков, 1947, Ботан. журн. АН УРСР, 4, 1–2: 72. — **Г. Котова (о. Котова).**

3. *H. besseri* Fisch. ex Hornem. 1819, Hort. Hafn. Suppl.: 127. — *H. incana* auct. non Lam. — **Г. Бессера (о. Бессера).**

4. *H. hirsuta* L. 1753, Sp. Pl. 1: 218. — **Г. шорстково-волосиста (о. шорсткововолосистий).**

Секція 2. *Paronychiella* F.N. Willams, 1896, Bull. Herb. Boiss. 4: 558.

Lectotypus: *H. polygama* J. Gay.

5. *H. polygama* J. Day, 1847, in Ducharthre, Rev. Bot. 2: 371. — *H. odorata* Andrzej. ex Schmalh. 1860, Исчисл. раст. Подол. губ.: 43, nom. nud. (in syn.). — **Г. багатощлюбна (о. багатощлюбний).**

6. *H. euxina* Klokov, Ботан. журн. АН УРСР, 4, 1—2: 73—74. — *H. polygama* auct. non J. Gay. — **Г. чорноморська (о. чорноморський).**

Subfamilia 3. *ALSINOIDEAE* A. Braun, 1860, in Asch., Fl. Prov. Brandeb. 1: 60, p. p.

Typus: *Alsine* L.

Tribus 1. *Alsineae* Pax, 1889, Naturl. Pflanzenf. 3, 1 b: 78.

Typus: subfamilia typus.

Genus 5. *Stellaria* L. 1753, Sp. Pl. 1: 421; id., 1754, Gen. Pl. 5: 193. — Під **Зірочниця (зірочник).**

Lectotypus: *S. holostea* L.

Section 1. *Stellaria*. — *Stellaria* L. sect. *Eustellaria* (Fenzl) Boiss. 1867, Fl. Or., 1: 706. — *Stellaria* subgen. *Eustellaria* Fenzl, 1842, in Ledeb., Fl. Ross. 1: 375. — *Stellaria* ser. *Holostea* (Fenzl) Schischk. 1936, Фл. СССР, 6: 401, sine auct. comb. — *Stellaria* div. *Holostea* Fenzl, 1842, in Ledeb., Fl. Ross. 1: 381.

Typus: lectotypus generis.

1. *S. holostea* L. 1753, Sp. Pl. 1: 422. — *Alsine holostea* (L.) Britt. 1894, Mem. Torr. Club. 5: 150. — **З. косянцева (з. ланцетоподібна, з. лісова; зірочник ланцетоподібний, з. лісовий).**

Section 2. *Larbrea* (St.-Hil.) Bluff et Fingerh. 1835, Comb. Fl. Germ., ed 2. 1, 1: 109. — *Labrea* St.-Hil. 1815, Mém. Mus. Hist. Nat. (Paris), 2: 287.

Typus: *Labrea aquatica* St.-Hil. (= *Stellaria alsine* Grimm).

2. *S. alsine* Grimm, 1767, Nova Acta Leop.-Carol 3, App.: 313. — *S. uliginosa* Murray, 1770, Prodr. Stirp. Gott.: 55. — *Larbrea uliginosa* (Murray) Rchb. 1841, Icon. Fl. Germ. 5: 36. — **З. мокрицева (з. багнова; зірочник-мокричник, з. багновий).**

3. *S. crassifolia* Ehrh. 1784, Hannov. Magaz. 8: 116. — *Alsine crassifolia* (Ehrh.) Britt. 1894, Mem. Torr. Bot. Club. 5: 150. — *Stellaria elodes* M. Bieb. ex Rchb. 1841, Icon. Fl. Germ. 5: 36, tab. 225. — **З. товстолиста (з. товстолистий).**

4. *S. graminea* L. 1753, Sp. Pl. 1: 422. — *Alsine graminea* (L.) Britt. 1894, Mem. Torr. Club. 5: 150. —

Stellaria hebecalyx auct. non Fenzl. — **З. злакоподібна (з. злакоподібний).**

5. *S. subulata* Boeber ex Schlecht. 1816, Ges. Naturf. Freunde Berlin Mag. 7: 195. — *Stellaria graminea* L. var. *hippocotona* Czern. 1859, Consp. Fl. Charkov: 11. — *S. hippocotona* (Czern.) Klokov, 1974, Новости сист. высш. и низш. раст. 1974: 15. — *S. graminea* auct. non L. — **З. шилоподібна (з. шилоподібний).**

6. *S. fennica* (Murb.) Perfil. 1936, Фл. Сев. края, 2—3: 77. — *S. palustris* Retz var. *fennica* Murb. 1899, Bot. Not. (lund), 1899: 206. — *S. fragilis* Klokov, 1974, Новости сист. высш. и низш. раст. 1974: 19, s. str. — **З. фінська (з. фінський).**

7. *S. palustris* Ehrh. & Hoffm. 1791, Deutschl. Fl.: 152. — *S. palustris* Retz. 1795, Fl. Scand. Prodr. ed. 2: 106, nom. illeg. — *S. glauca* With. 1796, Arrang. Brit. Pl., ed. 3, 2: 420. — *Alsine glauca* (With.) Britt. 1914, in Britt a. Brown., Ill. Fl. North. Un. Stat., ed. 2, 2: 44. — **З. болотна (з. болотний).**

8. *S. barthiana* Schur, 1877, Verh. Naturf. Ver. Brunn, 15, 2: 142. — *S. graminea* L. var. *barthiana* (Schur) Simonk. 1886, Enum. Fl. Transsilv.: 137. — *S. palustris* auct. non Ehrh. & Hoffm. — **З. Барта (з. Барта).**

9. *S. longifolia* Muehl. ex Willd. 1809, Enum. Pl. Horti Berol.: 479. — *S. diffusa* Willd. ex Schlecht. 1816, Magaz. Ges. Naturf. Freunde Berlin, 7: 195. — *S. mosquensis* M. Bieb. ex Schlecht. 1816, Ges. Naturf. Freunde Berlin Mag. 7: 195. — *S. friesiana* Ser. 1824, in DC., Prodr. 1: 395. — **З. довголиста (з. довголистий).**

Genus 6. *Hylebia* (W.D.J. Koch) Fourr. 1868, Ann. Soc. Linn. Lyon, N. S. 16: 347. — *Stellaria* L. sect. *Hylebia* W.D.J. Koch, 1837, Syn. Fl. Germ. Helv.: 118. — *Stellaria* auct., non L. — *Stellaria* div. *Petiolares* Fenzl, 1842, in Ledeb., Fl. Ross. 1: 375, p. p. — Під **Мокричник (зірковик).**

Lectotypus: *H. nemorum* (L.) Fourr. (= *Stellaria nemorum* L.).

1. *H. nemorum* (L.) Fourr. 1868, Ann. Soc. Linn. Lyon, N. S. 16: 347. — *Stellaria nemorum* L. 1753, Sp. Pl. 1: 421. — *Alsine nemorum* (L.) Schreb. 1771, Spicil. Fl. Lips.: 30. — **М. дібровний (з. гайовий).**

Genus 7. *Alsine* L. 1753, Sp. Pl. 1: 272; id., 1754, Gen. Pl. 5: 132. — *Stellaria* auct., non L. — *Stellaria* L. ser. *Petiolares* (Fenzl) Schischk. 1936, Фл. СССР, 6: 394, sine auct. comb., p. p. — *Stellaria* div. *Petiolares* Fenzl, 1842, in Ledeb., Fl. Ross. 1: 375, p. p. — Під **Мокриця (мокрець) L.**

Lectotypus: *A. media* L.

1. *A. media* L. 1753, Sp. Pl. 1: 272. — *Stellaria media* (L.) Vill. 1789, Hist. Pl. Dauph. 3: 615. —

S. xanthanthera Pobed. 1929, Изв. Главн. ботан. сада, **28**, 1—2: 583. — **М. середня (м. середній)**.

2. *A. neglecta* (Weihe) A. Löve & D. Löve, 1974, Preslia, **46**: 128. — *Stellaria neglecta* Weihe, 1825, in Bluff et Fingerh., Comp. Fl. Germ. et Helv. ed. 1, 1: 560. — *S. media* (L.) Vill. subsp. *neglecta* (Weihe) Murb. 1899, Bot. Not. (Lund), 1899: 198. — **М. забута (м. непомітна); м. забутий (м. непомітний)**.

3. *A. pallida* Dumort. 1823, Fl. Belg.: 109. — *Stellaria pallida* (Dumort.) Piré, 1863, Bull. Bot. Belg. **2**: 43. — *S. pallida* (Dumort.) Crép. 1866, Man. Fl. Belque, ed. 2: 19, comb. superfl. — **М. бліда (м. блідий)**.

Genus 8. Myosoton Moench, 1794, Meth.: 225. — *Malachium* Fr. 1817, Fl. Hall.: 78. — Рід **Мяковоло-
сник (слабник)**.

Lectotypus: *M. aquaticum* (L.) Moench (= *Malachium aquaticum* L.).

1. *M. aquaticum* (L.) Moench, 1794, Meth.: 225. — *Cerastium aquaticum* L. 1753, Sp. Pl. **1**: 439. — *Malachium aquaticum* (L.) Fr. 1817, Fl. Hall.: 78. — *M. aquaticum* subsp. *sarmaticum* Zapał. 1911, Consp. Fl. Galic. Crit. **3**: 35. — *M. sarmaticum* (Zapał.) Savul. & Rayss, 1926, Mat. Fl. Bessarab., **2**: 97. — **М. водяний (с. водяний)**.

Genus 9. Dichodon (Bartl.) Rchb. 1841, Nomencl. Bot.: 205. — *Stellaria* L. sect. *Dichodon* Bartl. 1836, in Koch, Syn. Fl. Germ. **1**: 118. — *Cerastium* L. subgen. *Dichodon* (Bartl.) Fenzl, 1842, in Ledeb., Fl. Ross. **1**: 396, sine auct. comb. — *Cerastium* sect. *Dichodon* (Bartl.) Boiss. 1867, Fl. Or. **1**: 713. — *Provencheria* V. Boivin, 1966, Natur. Canad. **93**: 644. — Рід **Рогачка (діходон, роговиця)**.

Typus: *D. viscidum* (M. Bieb.) Holub [= *D. dubium* (Bast.) Ikonn.].

Sectio 1. *Dichodon*. — *Cerastium* L. subgen. *Dichodon* (Bartl.) Fenzl sect. *Anomala* Janch. 1956, Cat. Fl. Austr. **1**: 154, nom. nud.

Typus: generis typus.

1. *D. viscidum* (M. Bieb.) Holub, 1974, Folia Geobot. Phytotax. (Praha), **9**, 3: 273. — *Cerastium anomalum* Waldst. & Kit. 1799, in Willd., Sp. Pl. **2**: 812, non Schrank, 1795. — *Stellaria viscida* M. Bieb. 1808, Fl. Taur.-Cauc. **1**: 342 (nom. legit!). — *S. dubia* Bast. 1812, Ess. Fl. Maine Loire, Suppl.: 24. — *Cerastium dubium* (Bast.) Guepin, 1830, Fl. du Maine et Loire, ed. 2, 1: 267. — *Dichodon anomalum* (Waldst. & Kit.) Rchb. 1842, Icon. Fl. Germ. **5**: 34, nom. invalid. — *D. dubium* (Bast.) Ikonn. 1973, Новости сист. высш. раст. **10**: 141. — *Provencheria dubia* (Bast.) V. Boivin,

1966, Natur. Canad. **93**: 644. — **Р. клейка (д. клейкий, р. клейка)**.

Sectio 2. *Perennia* Ikonn. 1973, Новости сист. высш. раст. **10**: 142.

Typus: *D. cerastoides* (L.) Rchb.

2. *D. cerastoides* (L.) Rchb. 1842, Icon. Fl. Germ. **5**: 34. — *Stellaria cerastoides* L. 1753, Sp. Pl. **1**: 422. — *Cerastium cerastoides* (L.) Britton, 1894, Mem. Torrey Bot. Club, **5**: 150. — *Provencheria cerastoides* (L.) V. Boivin, 1966, Natur. Canad. **93**: 645. — **Р. рогови-
кова (д. роговиків, р. роговикова)**.

Genus 10. Cerastium L. 1753, Sp. Pl. **1**: 437; id., 1754, Gen. Pl. **5**: 199. — Рід **Роговик**.

Lectotypus: *C. arvense* L.

Subgenus 1. *Cerastium*. — *Cerastium* L. sect. *Orthodon* Ser. 1824, in DC., Prodr. **1**: 415, p. p. — *Cerastium* subgen. *Orthodon* (Ser.) Fenzl, 1842, in Ledeb., Fl. Ross. **1**: 403.

Typus: generis lectotypus.

Sectio 1. *Cerastium*. — *Cerastium* L. ** *Perennia* Boiss. 1867, Fl. Or. **1**: 714. — *Cerastium* subsect. *Perennia* (Boiss.) Pax & K. Hoffm. 1934, in Engl. u. Prantl, Natur. Pflanzenfam., Aufl. 2, 16 c: 325. — *Cerastium* sect. *Perennia* (Boiss.) Janch. 1956, Cat. Fl. Austr. **1**, 1: 154.

Typus: generis lectotypus.

Subsectio 1. *Cerastium*.

Typus: generis lectotypus.

1. *C. arvense* L. 1753, Sp. Pl. **1**: 438. — **Р. польовий**.

2. *C. eriophorum* Kit. 1824, in Rochel, Pl. Banat. Rar.: in ind. — *C. alpinum* auct. non L. — *C. lanatum* auct. non Lam. (1785, Encycl. Meth. Bot. **1**: 680). — **Р. вовнистий**.

Subsectio 2. *Grandiflorae* Borza, 1913, Bot. Kozlem.: 52.

Typus: *C. biebersteinii* DC.

3. *C. biebersteinii* DC. 1822, Мém. Soc. Phys. Genève, **1**: 436. — **Р. Біберштейна (кримський едель-
вейс)**.

Sectio 2. *Fugacia* (Fenzl ex Pax & K. Hoffm.) Janchen, 1956, Catal. Fl. Austr. **1** (1): 154. — *Cerastium* L. sect. *Fugacia* (Fenzl ex Pax & K. Hoffm.) I.V. Sokolova, 1991, Пробл. флорист. и систем.: 48, comb. superfl. — *Cerastium* subsect. *Fugacia* Fenzl ex Pax & K. Hoffm. 1934, in Engler u. Prantl, Nat. Pflanzenfam., Aufl. **2**, 16 c: 325, cum auct. Fenzl (1842, pro div., non valide publ.).

Typus: *C. semidecandrum* L.

Subsectio 1. **Brachypetala** (Lonsing) Fedoronchuk, 2002, Екофл. Укр., **3**: 21. — *Cerastium* L. ser. *Brachypetala* Lonsing, 1939, Feddes Repert. **46**: 153.

Typus: *C. brachypetalum* Desp. ex Pers.

4. *C. tauricum* Spreng. 1818, Nov. Provent.: 10. — *C. brachypetalum* auct. non Desp. ex Pers. — *C. brachypetalum* Desp. ex Pers. var. *tauricum* (Spreng.) A. Kerner, 1883, Schedae ad Fl. exc. Ausro-Hung. **1**: 381. — *C. brachypetalum* subsp. *tauricum* (Spreng.) Murb. 1892, Lunds Univ. Årskr. **27**, 5: 158. — *C. villosum* Steven, 1856, Bull. Soc. Nat. Moscou, **29**, 1, 2: 322, p. p., quoad lectotypo, non Baumg. 1816, nec Hegetschw. 1822. — *C. stevenii* Schischk. 1936, Фл. СССР, **6**: 466, p. p. — **Р. таврійський**.

5. *C. glomeratum* Thuill. 1799, Fl. Par. **2**: 226. — **Р. клубочковий (р. скупчений)**.

Subsectio 2. **Clavatoglandulosa** (Möschl) Fedoronchuk, 2002, Екофл. Укр., **3**: 22. — *Cerastium* L. ser. *Clavatoglandulosa* Möschl, 1936, Feddes Repert. **41**: 151. — *Cerastium* ser. *Leiopetala* Fenzl ex Schischk. 1936, Фл. СССР, **6**: 450, nom. illeg., cum auct. Fenzl (1842, in Ledeb., Fl. Ross. **1**: 405, non valide publ.), p. p.

Typus: *C. semidecandrum* L.

Serio 1. **Semidecandra** Klokov, 1974, Новости сист. высш. и низш. раст. 1974: 34.

Typus: *C. semidecandrum* L.

6. *C. semidecandrum* L. 1753, Sp. Pl. **1**: 438. — *C. rotundatum* Schur, 1877, Verh. Naturf. Ver. Brünn. **15**, 2: 146. — **Р. п'ятичичинковий**.

7. *C. heterotrichum* Klokov, 1947, Ботан. журн. АН УРСР, **4**, 1—2: 65. — *C. semidecandrum* auct. non L. — **Р. різноволосий**.

8. *C. balearicum* F. Herm. 1913, Verh. Bot. Ver. Brandeb. **54**: 247, in obs. — *C. dentatum* Möschl, 1935, Österr. Bot. Zeitschr. **82**, 3: 230. — *C. semidecandrum* auct. non L. — **Р. баlearський**.

Serio 2. **Pumila** Klokov, Новости сист. высш. и низш. раст. 1974: 25.

Typus: *C. pumilum* Curtis.

9. *C. pumilum* Curtis, 1777, Fl. Lond. **2**, 6: tab. 30. — **Р. карликовий**.

10. *C. ucrainicum* (Клеоров) Klokov, 1947, Ботан. журн. АН УРСР, **4**, 1—2: 61. — *C. pallens* F.W. Schultz var. *ucrainica* Kleorow, 1930, Вісн. Київ. ботан. сада: 33, pp. — *C. ucrainicum* Pacz., in Sched. pro max. parte. — *C. glutinosum* auct. non Fr. — **Р. український**.

11. *C. crassiusculum* Klokov, 1974, Новости сист. высш. и низш. раст. 1974: 26. — *C. glutinosum* auct. non Fr. — *C. stevenii* Schischk. 1936, Фл. СССР, **6**:

466, pp. — *C. pumilum* auct. non Curtis. — **Р. товстуватий**.

12. *C. kioviense* Klokov, 1947, Ботан. журн. АН УРСР, **4**, 1—2: 62. — ?*C. atriunculatum* Klokov, 1947, Ботан. журн. АН УРСР, **4**, 1—2: 64. — *C. glutinosum* auct. non Fr. — **Р. київський**.

13. *C. odessanum* Klokov, 1974, Новости сист. высш. и низш. раст. 1974: 29. — *C. glutinosum* auct. non Fr. — *C. pumilum* auct. non Curtis. — **Р. одеський**.

14. *C. syvaschicum* Kleorow, 1939, Журн. Ін-ту ботан. АН УРСР, 21—22 (29—30): 345. — *C. glutinosum* auct. non Fr. — **Роговик сиваський**.

Subsectio 3. **Ovoglandulosa** (Möschl) Fedoronchuk, 2002, Екофл. Укр., **3**: 22. — *Cerastium* L. ser. *Ovoglandulosa* Möschl, 1936, Feddes Repert. **41**: 162. — *Cerastium* ser. *Leiopetala* Fenzl ex Schischk. 1936, Фл. СССР, **6**: 450, nom. illeg., cum auct. Fenzl (1842, in Ledeb., Fl. Ross. **1**: 405, non valide publ.), p. p.

Typus: *C. riaei* Desm.

15. *C. schmalhausenii* Pacz. 1889, Записки Киев. общ. естествоисп. **10**, 2: 423. — *C. bulgaricum* auct., non Uechtr. — **Р. Шмальгаузуна**.

16. *C. pseudobulgaricum* Klokov, 1947, Ботан. журн. АН УРСР, **4**, 1—2: 60. — *C. schmalhausenii* auct. non Pacz. — *C. bulgaricum* auct., non Uechtr. — **Р. несправжньоболгарський**.

Sectio 3. **Caespitosa** (Pax ex K. Hoffm.) Janchen, 1956, Catal. Fl. Austr. **11**: 154. — *Cerastium* L. sect. *Caespitosa* (Pax ex K. Hoffm.) I.V. Sokolova, 1991, Пробл. флорист. и систем.: 48, comb. superfl. — *Cerastium* ser. *Leiostemona* Fenzl ex Schischk. 1936, Фл. СССР, **6**: 455, non valide publ.

Typus: *C. holosteoides* Fr. (= *C. caespitosum* Gilib. nom. illeg.).

17. *C. holosteoides* Fr. 1817, Nov. Fl. Suec. **1**, 4: 52. — *C. caespitosum* Gilib. 1781, Fl. Lithuan. **5**: 159, nom. illeg. — *C. fontanum* Baumg. subsp. *triviale* (Spenn.) Jalas, 1963, Arch. Soc. Zool. Bot. Fenn. Vanamo, **18**, 1: 63, cum auct. basion. Link. — *C. fontanum* subsp. *vulgare* (C. Hartm.) Greuter & Burdet, 1982, Willdenowia, **12**: 37. — *C. vulgatum* auct., non L. — **Р. косянцевий**.

18. *C. fontanum* Baumg. 1816, Enum. Stirp. Transs. **1**: 425. — *C. macrocarpum* Schur, 1859, Verh. Mitt. Sieben. Ver. Naturw. **10**: 131. — **Р. джерельний**.

19. *C. lucorum* (Schur) Möschl, 1973, Mitt. Naturw. Ver. Steierm. **103**: 157, sine auct. comb. — *C. glanduliferum* Schur b [var.] *lucorum* Schur, 1877, Verh. Naturf. Ver. Brünn, **15**: 150. — *C. macrocarpum* Schur subsp. *lucorum* (Schur) Gartner, 1939, Feddes Repert. Beih. **113**: 44. — *C. fontanum* Baumg. subsp.

lucorum (Schur) Soó, 1969, Acta Bot. Acad. Sci. Hung. **15**: 340. — **Р. гайовий**.

20. *C. sylvaticum* Waldst. & Kit. 1802, Descr. Ic. Pl. Rar. Hung. **1**: 100, t. 97. — **Р. лісовий**.

Subgen. 2. **Schizodon** Fenzl, 1841, in Endl., Gen. Pl.: 970.

Typus: *C. dichotomum* L.

Sectio 4. **Strephodon** Ser. 1824, in DC., Prodr. **1**: 414. — *Dichodon* (Bartl.) Rchb. sect. *Strephodon* (Ser.) Á. Löve & D. Löve, 1975, Bot. Not. (Lund), **128**, 4: 507.

Typus: *C. perfoliatum* L.

21. *C. nemorale* M. Bieb. 1819, Fl. Taur.-Cauc. **3**: 317. — **Р. дібровний**.

22. *C. perfoliatum* L. 1753, Sp. Pl. **1**: 437. — *Dichodon perfoliatum* (L.) A. Löve & D. Löve, 1975, Bot. Not. (Lund), **128**, 4: 507. — **Р. пронизанолистий**.

Genus 11. **Holosteum** L. 1753, Sp. Pl. **1**: 88; id., 1754, Gen. Pl. **5**: 39. — Рід **Цілоко́стник (ко́стянець)**.

Lectotypus: *H. umbellatum* L.

1. *H. umbellatum* L. 1753, Sp. Pl. **1**: 88. — *H. sivaschicum* Kleorow, 1939, Журн. Ін-ту ботан. АН УРСР, 21—22 (29—30): 246. — *H. umbellatum* subsp. *sivaschicum* (Kleorow) Tzvelev, 2004, Фл. Вост. Евр. **11**: 173. — *H. umbellatum* subsp. *klopotovii* Tzvelev, 2004, Фл. Вост. Евр. **11**: 172. — *H. klopotovii* (Tzvelev) Tzvelev, 2012, Консп. фл. Вост. Евр., **1**: 215. — **Ц. зонтичний (к. зонтичний)**.

2. *H. glutinosum* (M. Bieb.) Fisch. & C.A. Mey. 1839, Ind. Sem. Hort. Petropol. **6**: 52. — *Arenaria glutinosa* M. Bieb. 1808, Fl. Taur.-Cauc. **1**: 344. — *Holosteum liniflorum* Fisch. & C.A. Mey. ex Fenzl, 1842, in Ledeb., Fl. Ross. **1**: 374. — *H. umbellatum* L. subsp. *glutinosum* (M. Bieb.) Nym. 1878, Consp. Fl. Europ.: 112. — **Ц. клейкий (к. клейкий)**.

3. *H. subglutinosum* Клоков, 1974, Новости сист. высш. и низш. раст. 1974: 38. — *H. glutinosum* auct. non (M. Bieb.) Fisch. & C.A. Mey. — *H. umbellatum* L. subsp. *subglutinosum* (Клоков) Tzvelev, 2004, Фл. Вост. Евр. **11**: 173. — **Ц. слабоклейкий (к. слабоклейкий)**.

Genus 12. **Moehringia** L. 1753, Sp. Pl. **1**: 359; id., 1754, Gen. Pl. **5**: 170. — Рід **Мерингія**.

Lectotypus: *M. muscosa* L.

Subgenus 1. **Bulavkinia** Tzvelev, 2002, Ботан. журн. **87**, 3: 121.

Typus: *M. lateriflora* (L.) Fenzl

1. *M. lateriflora* (L.) Fenzl, 1833, Vers. Darstell. Alsin.: tab. ad 18, 38. — *Arenaria lateriflora* L. 1753, Sp. Pl. **1**: 423. — **М. бокоkwіткова**.

Subgenus 2. **Alsinanthus** (Desv.) Tzvelev, 2002, Ботан. журн. **87**, 3: 121. — *Alsinanthus* Desv. 1816, Journ. Bot. (Paris) **3**: 221. — *Moehringia* L. sect. *Latifoliae* Nym. 1878, Consp. Fl. Eur.: 112, nom. nud.

Typus: *M. trinervia* (L.) Clairv. (= *Alsinanthus trinervius* (L.) Fourr.).

2. *M. trinervia* (L.) Clairv. 1811, Man. Herb.: 150. — *Arenaria trinervia* L. 1753, Sp. Pl. **1**: 423. — *Alsinella trinervis* (L.) S.F. Gray, 1821, Nat. Arr. Brit. Pl. **2**: 655. — *Alsinanthus trinervius* (L.) Fourr. 1868, Ann. Soc. Linn. Lyon, N. S., **16**: 347. — **М. трижилкова**.

Subgenus 3. **Moehringia**. — *Moehringia* L. sect. *Angustifoliae* Nym. 1878, Consp. Fl. Europ.: 113, nom. nud.

Typus: generis typus.

3. *M. muscosa* L. 1753, Sp. Pl. **1**: 359. — **М. мохоподібна**.

4. *M. hupanica* Grynj & Klokov, 1951 (1950), Укр. ботан. журн. АН УРСР, **7**, 4: 56, рис. 1. — **М. бузька**.

Genus 13. **Bufonia** L. 1753, Sp. Pl. **1**: 123; id. 1754, Gen. Pl. **5**: 17. — Рід **Жабниця**.

Lectotypus: *B. tenuifolia* L.

1. *B. parviflora* Griseb. 1843, Spicil. Fl. Rum. Bith. **1**: 197. — *B. tenuifolia* auct. non L. — *B. virgata* Boiss. 1867, Fl. Or. **1**: 665. — **Ж. дрібноkwіткова**.

Genus 14. **Cherleria** L. 1753, Sp. Pl.: 425. — *Minuartia* L. sect. *Spectabiles* (Fenzl) Hayek, 1908, Fl. Sterirm. **1**: 274, p. p., excl. ser. *Laricinae* (Mattf.) McNeill, 1962, Notes Roy. Bot. Gard. Edinb. **24**: 140. — *Alsine* L. grex *Spectabiles* Fenzl, 1840, in Engl., Gen. Pl.: 965. — *Wierzbickia* Rchb. 1841, Icon. Fl. Germ. **5**: 30. — Рід **Черлерія**.

Typus: *C. sedoides* L.

1. *C. eglanulosa* (Fenzl) Fedoronchuk, comb. nov. — *Minuartia eglanulosa* (Fenzl) Klokov, 1974, Новости сист. высш. и низш. раст. 1974: 47. — *Alsine pinifolia* Fenzl var. *egalndulosa* Fenzl, 1842, in Ledeb., Fl. Ross. **1**: 354. — *Arenaria pinifolia* auct. non M. Bieb.: Steven, 1857, Bull. Soc. Nat. Moscou, **30**, 3: 85. — *Minuartia caucasica* (Adams ex Rupr.) Mattf., nom. illeg.: Шишк. 1947, в Е.В. Вульф, Фл. Крыма, **2**, 1: 136. — **Ч. незалозиста**.

Genus 15. **Minuartia** L. 1753, Sp. Pl.: 89—90. — *Alsine* auct. non L. — *Minuartia* sect. *Minuartia*. — *Minuartia* sect. *Plurinerviae* McNeil, 1962, Notes Roy. Bot. Gard. Edinb. **24**, 2: 142. — *Chetropis* Raf. 1837, Fl. Tellur. **3**: 80. — *Minuartia* subgen. *Chetropis* (Raf.) Tzvelev, 2002, Ботан. журн. **87**, 3: 126. — *Xeralsine* Fourr. 1868, Ann. Soc. Linn. Lyon, N. S., **16**: 347. — *Minuartia* sect. *Minuartia* subsect. *Xeralsine* (Fourr.)

McNeill, 1962, Notes Roy. Bot. Gard. Edinb. **24**, 3: 148. — *Minuartia* sect. *Xeralsine* (Fourr.) Tzvelev, 2002, Ботан. журн. **87**, 3: 127. — *Minuartia* sect. *Euminuartia* grex *Setaceae* Mattf. [1921, Bot. Jahrb. 57, Beibl. **126**: 30, nom. nud.] 1922, Feddes Repert. Beih. **15**: 54, 91. — *Minuartia* sect. *Euminuartia* (Fenzl) Graebn. ser. *Setaceae* (Mattf.) Schischk. 1936, Фл. СССР, **6**: 492, ut «ser. *Setaceae* Mattf. 1921». — *Minuartia* sect. *Euminuartia* ser. *Leiosperma* Klokov, 1954, Фл. УРСР, **4**: 479, nom. nud. — *Minuartia* ser. *Eusetacea* Klokov, там же: 480, nom. nud. — Рід **Мінуарція** L.

Lectotypus: *M. dichotoma* L.

1. *M. glomerata* (M. Bieb.) Degen, 1910, Mitt. Nat. Ver. Steiermark, **46**: 319. — *Arenaria glomerata* M. Bieb. 1808, Fl. Taur.-Cauc. **1**: 350. — **М. скупчена**.

2. *M. wiesneri* (Stapf) Schischk. 1936, Фл. СССР, **6**: 490. — *Alsine wiesneri* Stapf, 1886, Denkschr. K. K. Akad. Wien: 20. — *Minuartia montana* L. subsp. *wiesneri* (Stapf) McNeill, 1962, Notes Roy. Bot. Gard. Edinb. **24**, 3: 359. — *M. montana* auct. non L. — **М. Візнера**.

3. *M. hirsuta* (M. Bieb.) Hand.-Mazz. 1909, Ann. K.K. Hoffm. Wien, **23**: 152, ex parte. — *Arenaria hirsuta* M. Bieb. 1808, Fl. Taur. — Cauc. **1**: 349. — **М. шорстковолисста**.

4. *M. leiosperma* Klokov, 1947, Ботан. журн. АН УРСР, **4**, 1—2: 69. — *M. setacea* auct. fl. ucr. non (Thull.) Hayek. **1**: 226. — **М. гладконасінна**.

5. *M. aucta* Klokov, 1947, Ботан. журн. АН УРСР, **4**, 1—2: 70. — *M. setacea* auct. fl. ucr. non (Thull.) Hayek. — **М. побільшена**.

6. *M. thyratica* (Zapał.) Klokov, 1947, Ботан. журн. АН УРСР, **4**, 1—2: 68. — *M. setacea* auct. fl. ucr. non (Thull.) Hayek. — *M. setacea* var. *thyratica* Zapał. 1911, Consp. Fl. Galic. Crit. **3**: 24. — **М. дністровська**.

7. *M. euxina* Klokov, 1974, Новости сист. высш. и низш. раст. 1974: 44, рис. 12. — *M. setacea* auct. fl. ucr. non (Thull.) Hayek. — **М. чорноморська**.

8. *M. adenotricha* Schischk. [1936, Фл. СССР, **6**: 495, descr. ross.] 1937, Тр. Ботан. ин-та АН СССР, сер. 1, **3**: 169. — *Alsine setaceae* (Thull.) Fenzl var. *pubescens* Fenzl, 1842, in Ledeb., Fl. Ross. **1**: 136. — **М. залозистоволосиста**.

Genus 16. Sabulina Rchb. 1843, Fl. Germ. Excurs.: 785, p. p. — *Minuartia* L. sect. *Sabulina* (Rchb.) Graebn. 1919, in Asch. u. Graebn., Syn. Mitteleur. Fl. **5**: 1: 700. — *Minuartia* subgen. *Sabulina* (Rchb.) Tzvelev, 2004, Фл. Вост. Европы, **11**: 199. — *Alsine* grex *Tryphane* Fenzl, 1840, in Engl., Gen. Pl.: 965, s. str. — *Tryphane* (Fenzl) Rchb. 1840, Deutsche Bot. Herbarienbuch (Nomend.): 205, p. p. — *Minuartia* sect.

Tryphane (Fenzl) Hayek, 1908, Fl. Steirm. **1**: 271. — *Minuartia* subgen. *Tryphane* (Fenzl) Tzvelev, 2004, Фл. Вост. Европы, **11**: 199, p. p. — *Alsine* L. grex *Acutiflorae* Fenzl, 1840, in Engl., Gen. Pl.: 965. — *Minuartia* sect. *Acutiflorae* (Fenzl) Hayek, 1908, Fl. Steirm. **1**: 274. — *Alsine* grex *Alsinanthe* Fenzl, 1840, in Engl., Gen. Pl.: 965. — *Alsine* sect. *Alsinanthe* (Fenzl) Fenzl, 1842, in Ledeb., Fl. Ross. **1**: 356. — *Minuartia* sect. *Alsinanthe* (Fenzl) Graebn. 1919, in Asch. u. Graebn., Syn. Mitteleur. Fl. **5**, 1: 771. — Рід **Сабуліна**.

Typus: *S. tenuifolia* (L.) Hiern. (= *S. hybrida* (Vill.) Fourr.; = *Minuartia hybrida* (Vill.) Schischk.).

1. *S. taurica* (Steven) Dillenb. & Kadereit, 2014, Taxon, **63**, 1: 88. — *Minuartia taurica* (Steven) Graebn. 1918, in Asch. u. Graebn., Syn. Mitteleurop. Fl. **5**, 1: 758. — *Alsine taurica* Steven, 1856, Bull. Soc. Nat. Mosc. **29**, 1: 319. — **С. таврійська (с. кримська)**.

2. *S. verna* (L.) Rchb. 1832, Fl. Germ. Excurs. **2**: 788. — *Minuartia verna* (L.) Hiern., 1899, Journ. Bot. (London), **37**: 320. — *Arenaria verna* L. 1767, Mant. Pl. **1**: 72. — *Alsine verna* (L.) Wahlenb. 1812, Fl. Lapp.: 129. — *Minuartia gerardii* (Willd.) Hayek, 1908, Fl. Steirm. **1**: 272. — *Arenaria gerardii* Willd., 1799, Sp. Pl. **2**: 729. — *Minuartia verna* subsp. *gerardii* (Willd.) Graebn. 1918, in Asch. et Graebner, Syn. Mitteleur. Fl. **5** (1): 747. — *M. zarezchnyi* (Zapał.) Klokov, 1950, Визн. посл. УРСР: 632. — *Alsine zarezchnyi* Zapał. 1910, Bull. Int. Acad. Sci. Cracovie, Cl. Sci. Math., Ser. B, Sci. Nat.: 168; id. 1911, Consp. Fl. Galic. Crit. **3**: 25. — *Minuartia pauciflora* (Kit. ex Kanitz) Dvořaková, 2003, Preslia, Praha, **75**: 350. — *Arenaria pauciflora* Kit. ex Kanitz, 1863, Linnaea, **32**: 510. — **С. весняна**.

3. *S. oxypetala* (Woł.) Mosyakin & Fedoronchuk, 2015, Phytotaxa, **233**(1): 96. — *Minuartia oxypetala* (Woł.) Kulcz. 1921, Fl. Polska, **2**: 231. — *Alsine oxypetala* Woł. 1888, Spraw. Kom. Fiz. Akad. Umiej. **22**, 2: 214. — *Minuartia verna* (L.) Hiern. subsp. *oxypetala* (Woł.) Halliday, 1964, Feddes Repert. **69**: 13; id. 1993, Fl. Europ., ed. 2., **1**: 158. — *M. zarezchnyi* auct. non (Zapał.) Klokov. — *Sabulina verna* subsp. *oxypetala* (Woł.) Dillenb. & Kadereit, 2014, Taxon, **63**, 1: 88. — **С. гостропелосткова**.

4. *S. bilykiana* (Klokov) Dillenb. & Kadereit, 2014, Taxon, **63**, 1: 85. — *Minuartia bilykiana* Klokov, 1952, Фл. УРСР, **4**: 654, 470, рис. 83. — *M. hybrida* auct. non (Vill.) Schischk. — **С. Білика**.

5. *S. hypanica* (Klokov) Mosyakin & Fedoronchuk, 2015, Phytotaxa, **233**(1): 96. — *Minuartia hypanica* Klokov, 1947, Ботан. журн. АН УРСР, **4**, 1—2: 66. — *M. hybrida* auct. non (Vill.) Schischk. — ? *M. birjuczensis*

Клоков, 1947, Ботан. журн. АН УРСР, 4, 1—2: 67. — **С. бузька.**

6. *S. viscosa* (Schreb.) Rchb. 1832, Fl. Germ. Excurs.: 786. — *Minuartia viscosa* (Schreb.) Schinz & Thell. 1907, Bull. Herb. Boiss. ser. 2, 7: 404. — *Alsine viscosa* Schreb. 1771, Spicil. Fl. Lips.: 30. — *Minuartia piskunovii* Klokov, 1952, Фл. УРСР, 4: 655, 474, рис. 85. — **С. клейка.**

7. *S. pseudohybrida* (Klokov) Mosyakin & Fedoronchuk, 2015, Phytotaxa, 233(1):96. — *Minuartia pseudohybrida* Клоков, 1974, Новости сист. высш. и низш. раст. 1974: 40. — **С. несправжньогібридна.**

Genus 17. *Queria* L. 1753, Sp. Pl. 1: 90; id., 1754, Gen. Pl. 5: 40. — Рід **Кверія.**

Lectotypus: *Q. hispanica* L.

1. *Q. hispanica* L. 1753, Sp. Pl. 1: 90. — *Scleranthus hamatus* Hausskn. & Bornm. 1890, Mitt. d. Bot. Ver. Thuring. 9: 17. — *Minuartia hamata* (Hausskn. & Bornm.) Mattf. 1921, in Engl., Bot. Jahrb. 57, Beibl. 126: 29, non *M. hispanica* L. ex Graebn. — **К. іспанська.**

Genus 18. *Sagina* L. 1753, Sp. Pl. 1: 128; id., 1754, Gen. Pl. 5: 62. — Рід **Моховинка.**

Lectotypus: *S. procumbens* L.

Sectio 1. *Spergella* (Rchb.) W.D.J. Koch, 1843, Syn. Fl. Germ. Helv., ed. 2: 117. — *Spergella* Rchb. 1825, in Mössl., Handb. Gewächsk., ed. 2, 1: 65. — *Sagina* L. subgen. *Spergella* (Rchb.) F.N. Williams 1896, Journ. Bot. (London), 34: 427.

Typus: *S. nodosa* (L.) Fenzl (= *Spergella nodosa* (L.) Rchb.; = *Spergula nodosa* L.).

1. *S. nodosa* (L.) Fenzl, 1833, Vers. Darstell. Alsin.: tab. ad p. 18; id., 1842, in Ledeb., Fl. Ross. 1: 340. — *Spergula nodosa* L. 1753, Sp. Pl. 1: 440. — *Spergula glandulosa* Besser, 1809, Prim. Fl. Galic. 1: 198. — *Spergella nodosa* (L.) Rchb. 1832, Fl. Germ. Excurs.: 795. — *Sagina glandulosa* (Besser) Klokov, in Schedis. — *Sagina nodosa* var. (α) *glaberrima* Rogov. 1869, Обозр.: 48, nom. nud. — *Sagina nodosa* var. *glabra* Rouy & Foucard, 1869, 3: 296. — **М. вузлувата.**

Sectio 2. *Sagina*. — *Sagina* L. sect. *Saginella* W.D.J. Koch, 1843, Syn. 2: 117.

Typus: generis typus.

2. *S. saginoides* (L.) H. Karst. 1882, Deutsche Fl. (Pharm.-Med. Bot.): 539. — *Spergula saginoides* L. 1753, Sp. Pl. 1: 441. — *Spergula micrantha* Bunge, 1830, in Ledeb., Fl. Alt. 2: 183. — *Sagina linnaei* C. Presl, 1831, Reliq. Haenk. 2: 14, nom. illeg. — *Sagina linnaei* var. *decandra* Fenzl, 1842, in Ledeb., Fl. Ross. 1: 339. — *Sagina linnaei* var. *micrantha* (Bunge) Fenzl,

1842, op. cit.: 339. — *Spergella macrocarpa* Rchb. 1841, Icon. Fl. Germ. 5: 26. — **М. мохоподібна.**

3. *S. subulata* (Sw.) C. Presl, 1826, Fl. Sic.: 158. — *Spergula subulata* Sw. 1789, Sv. Vet.-Akad. Handl. 1789: 45. — **М. шилоподібна.**

4. *S. procumbens* L. 1753, Sp. Pl. 1: 128. — **М. лежача.**

5. *S. maritima* G. Don, 1806, Herb. Brit., fasc. 7, N 155. — **М. приморська.**

6. *S. schiraevskii* Tzvelev, 2002, Ботан. журн., 87, 3: 122. — *S. apetala* Ard. var. *imberbis* Fenzl, 1842, in Ledeb., Fl. Ross. 1: 338. — *S. apetala* var. *glabrata* F. Schulz, 1849, Flora (Regensb.), N. F., 7, 15: 226. — *S. apetala* subsp. *erecta* (Hornem.) F. Herm. 1912, Fl. Deutschl. Fennoscand.: 182, p. p. — *S. micropetala* Rauschert, 1969, Feddes Reper. 79: 413, p.p. — *S. apetala* auct. non Ard. — **М. Шпір'явського.**

Genus 19. *Eremogone* Fenzl, 1833, Vers. Darstell. Alsin.: 13. — *Arenaria* L. subgen. *Eremogone* (Fenzl) Fenzl, 1842, in Ledeb., Fl. Ross. 1: 360. — Рід **Пустельниця (Пісочник).**

Lectotypus: *E. saxatilis* (L.) Ikonn. (= *Arenaria graminifolia* Schrad.).

Sectio 1. *Rigidae* (McNeill) Ikonn. 1973, Новости сист. высш. раст. 10: 138. — *Arenaria* L. sect. *Rigidae* McNeill, 1962, Notes Roy. Bot. Gard. Edinb. 24, 2: 125. — *Arenaria* subgen. *Eremogone* (Fenzl) Fenzl ser. *Glomeriflorae* (Fenzl ex F.N. Williams) Schischk. & Knorr. 1936, Фл. СССР, 6: 520, ut ser. *Glomeriflorae* Fenzl (1842, pro div., non valide publ.). — *Arenaria* subgen. *Eremogone* ser. *Rigidae* Schischk. & Knorr. 1936, Фл. СССР, 6: 521, descr. ross.

Typus: *E. rigida* (M. Bieb.) Fenzl (= *Arenaria rigida* M. Bieb.).

Subsectio 1. *Glomeriflorae* (Fenzl ex F.N. Williams) **Fedoronchuk, comb. et stat. nov., hic designatus.** — *Arenaria* L. subgen. *Eremogone* (Fenzl) Fenzl ser. *Glomeriflorae* (Fenzl ex F.N. Williams) Schischk. & Knorr. 1936, Фл. СССР, 6: 520, ut ser. *Glomeriflorae* Fenzl (1842, pro div., non valide publ.).

Typus: *Eremogone dianthoides* (Smith.) Ikonn. (= *Arenaria dianthoides* Smith.).

1. *E. cephalotes* (M. Bieb.) Fenzl, 1833, Vers. Darstell. Alsin.: tab. ad p. 44. — *Arenaria cephalotes* M. Bieb. 1809, Fl. Taur.-Cauc. 1: 346. — **П. головчаста (п. головчастий).**

Subsectio 2. *Rigidae* (McNeill) **Fedoronchuk, comb. et stat. nov., hic designatus.** — *Arenaria* L. subgen. *Eremogone* (Fenzl) Fenzl ser. *Rigidae* Schischk. & Knorr. 1936, Фл. СССР, 6: 521, descr. ross. — *Arenaria*

subgen. *Eremogone* ser. *Rigidae* McNeill, 1962, Notes Roy. Bot. Gard. Edinb. **24**, 2: 125.

Typus: *Eremogone rigida* (M. Bieb.) Fenzl

2. *E. rigida* (M. Bieb.) Fenzl, 1833, Vers. Darstell. Alsin.: tab. ad p. 46. — *Arenaria rigida* M. Bieb, 1809, Fl. Taur.-Cauc. **1**: 346. — **П. жорстка (п. жорсткий)**.

Sectio 2. *Eremogone*. — *Arenaria* L. sect. *Eremogone* (Fenzl) F.N. Williams, 1895, Bull. Herb. Boiss. **3**: 601. — *Arenaria* subgen. *Eremogone* (Fenzl) Fenzl ser. *Xerolemma* Fenzl ex Schischk. & Knorr. 1936, Фл. СССР, **6**: 525, cum auct. Fenzl (1842, in Ledeb., Fl. Ross. **1**: 361, pro subdiv., non valide publ.).

Typus: generis typus.

3. *E. biebersteinii* (Schlecht.) Holub. 1974, Folia Geobot. Phytotax. (Praha), **9**, 3: 265. — *Arenaria biebersteinii* Schlecht. 1816, Mag. Ges. Naturf. Freunde Berlin, **7**: 202. — *A. procera* Spreng. 1808, Hist. Rei Herb. **2**: 153, p. p. (excl. typo). — *A. procera* subsp. *pubescens* (Fenzl) Jalas, 1983, Ann. Bot. Fenn. **20**: 109, p. p. — *A. graminifolia* auct. non Ard., nec Schrad. — *A. graminifolia* var. *pubescens* Fenzl, 1842, in Ledeb., Fl. Ross. **1**: 364. — *Eremogone procera* auct. non (Spreng.) Rchb. — **П. Біберштейна (п. Біберштейна)**.

4. *E. pineticola* (Klokov) Klokov, 1974, Новости сист. высш. и низш. раст. 1974: 51. — *Arenaria pineticola* Klokov, 1952, Фл. УРСР, **4**: 655, 488. — *A. procera* Spreng. subsp. *pubescens* (Fenzl) Jalas, 1983, Ann. Bot. Fenn. **20**: 109, p. p. — **П. борова (п. боровай)**.

5. *E. micradenia* (P. Smirn.) Ikonn. 1973, Новости сист. высш. раст. **10**: 137. — *Arenaria micradenia* P. Smirn. 1940 (1939), Бюлл. Моск. общ. испыт. прир., отд. биол. **48**, 5—6: 120. — *A. graminifolia* Schrad. 1809, Hort. Gotting.: 5, p. p., non Ard. 1764; — *A. graminifolia* Schrad. var. *grandiflora* Fenzl, 1842, in Ledeb., Fl. Ross. **1**: 364. — *Eremogone graminifolia* (Schrad.) Fenzl, 1833, Vers. Darstell. Alsin.: 37, p. p. — *A. ucranica* Spreng. ex Klokov, 1952, Фл. УРСР, **4**: 488. — *A. procera* Spreng. subsp. *glabra* (F.N. Williams) Holub, 1956, Preslia, **28**: 94. — **П. дрібнозубчаста (п. дрібнозубчастий)**.

6. *E. saxatilis* (L.) Ikonn. 1973, Новости сист. высш. раст. **10**: 137. — *Arenaria saxatilis* L. 1753, Sp. Pl. **1**: 424. — *A. graminifolia* auct. non Schrad. — *A. procera* Spreng. 1808, Hist. Rei Herb. **2**: 153, nom. nud. — *A. procera* subsp. *glabra* (F.N. Williams) Holub, 1956, Preslia, **28**, 1: 94, p. p. — *A. stenophylla* Ledeb. 1823, Index Sem. Horti Acad. Dorpat Suppl. **1**: 1. — *A. syreistschikowii* P. Smirn. 1940 (1939), Бюлл. Моск. общ. испыт. прир., отд. биол. **48**, 5—6: 121. —

Eremogone procera (Spreng.) Rchb. 1841, Icon. Fl. Germ. **5**: 33, comb. illeg. — **П. скельна (п. скельний)**.

7. *E. longifolia* (M. Bieb.) Fenzl, 1833, Vers. Darstell. Alsin.: 47. — *Arenaria longifolia* M. Bieb. 1808, Fl. Taur.-Cauc. **1**: 345. — **П. довголиста (п. довголистий)**.

Genus 20. *Arenaria* L. 1753, Sp. Pl. **1**: 423; id., 1754, Gen. Pl. **5**: 193. — *Arenaria* subgen. *Euthalia* (Fenzl) Fenzl, 1942, in Ledeb., Fl. Ross. **1**: 368. — Під **Піщанка**.

Lectotypus: *A. serpyllifolia* L.

1. *A. serpyllifolia* L. 1753, Sp. Pl. **1**: 423. — *A. serpyllifolia* var. *scabra* Fenzl, 1842, in Ledeb., Fl. Ross. **1**: 168. — **П. чебрецелиста**.

2. *A. viscida* Hall. fil. ex Lois. 1809, Journ. Bot. (Desv.), **2**: 324. — *A. serpyllifolia* L. var. *viscida* (Hall. fil. ex Lois.) Asch. 1860, Fl. Prov. Brandeb. **1**: 97. — *A. serpyllifolia* var. *glutinosa* Mert. & W.D.J. Koch, 1823, Deutschl. Fl. **3**: 266. — *A. serpyllifolia* subsp. *glutinosa* (Mert. & W.D.J. Koch) Arcang. 1822, Comp. Fl. Ital.: 101. — *A. serpyllifolia* subsp. *sarmatica* Zapal. 1911, Consp. Fl. Galic. Crit. **3**: 35. — *A. brevifolia* Gilib. 1781, Fl. Lithuan. **3**: 155, nom. invalid. — *A. steppicola* Klokov, 1952, Фл. УРСР, **4**: 492, descr. ucr. — *A. uralensis* Pall. ex Spreng. 1825, Syst. Veg. **2**: 396. — *A. zozii* Kleorow, 1939, Журн. Ін-ту ботан. АН УРСР, 21—22 (29—30): 247. — **П. клейка**.

3. *A. leptoclados* (Rchb.) Guss. 1845, Fl. Sic. Syn. **2**: 284. — *A. serpyllifolia* L. var. *leptoclados* Rchb. 1841, Icon. Fl. Germ. **5**: 32, fig. 4941b. — *A. serpyllifolia* subsp. *leptoclados* (Rchb.) Nym. 1878, Consp. Fl. Europ. **1**: 112. — **П. тонкогалузиста**.

4. *A. viscidula* (Dvořák) Fedoronchuk, 2002, Екофл. Укр., **3**: 26, 178. — *A. viscidula* (Dvořák) Tzvelev, 2012, Консп. фл. Вост. Евр., **1**: 220, comb. superfl. — *A. leptoclados* (Rchb.) Guss. subsp. *viscidula* Dvořák, 1984, Biologia, **39**: 835. — *A. serpyllifolia* L. subsp. *leptoclados* (Rchb.) Nym. var. *viscidula* (Dvořák) Ruoy & Fouc. 1896, Fl. Fr. **3**: 342, non *A. serpyllifolia* var. *viscidula* (Dvořák) Roth, 1827. — **П. клейкувата**.

5. *A. martrinii* Tzvelev, 2000, Новости сист. высш. раст. **32**: 34. — **П. Мартріна**.

Tribus 2. *Scleranthae* Vierh. 1907, Oesterr. Bot. Zeitschr. **17**: 41, 91.

Typus: *Scleranthus* L.

Genus 21. *Scleranthus* L. 1753, Sp. Pl. **1**: 406. — Під **Жорсткоцвіт (червець)**.

Lectotypus: *S. annuus* L.

1. *S. perennis* L. 1753, Sp. Pl. **1**: 406. — **Ж. багаторічний (ч. багаторічний)**.

2. *S. annuus* L. 1753, Sp. Pl. **1**: 406. — *S. annuus* var. (β) *cyomosus* Fenzl, 1844, in Ledeb., Fl. Ross. **2**: 157. — *S. tauricus* C. Pres ex Knaf, 1872, Oesterr. Bot. Zeitschr.

22: 187, nom. invalid. — *S. lindemannii* Rchb. 1971, Delectus Sem. Hort. Dresd.: 2, nom. nud. — **Ж. одно-річний (ч. однорічний).**

3. *S. polycarpus* L. 1756, Gen. Pl. 2: 16. — *S. annuus* L. subsp. *polycarpus* (L.) Bonnier & Layens, 1894, Tabl. Syn. Pl. Vasc. Fr.: 109. — ?*S. x intermedius* Kittel, 1844, Taschenb. Fl. Deutschl., ed. 2: 1009. — **Ж. багатоплідний (ч. багатоплідний).**

4. *S. verticillatus* Tausch. 1829, Flora (Regesb.) 12, Suppl. 1: 50. — *S. annuus* L. subsp. *verticillatus* (Tausch) Arcang. 1882, Comp. Fl. Ital.: 110. — *S. syvaschicus* Kleopow, 1939, Журн. Ин-та ботан. АН УРСР, 21—22 (29—30): 247. — **Ж. кільчастий (ч. кільчастий).**

5. *S. uncinatus* Schur [1850, Verh. Siebenb. Ver. Naturw. 1: 107, 108, nom. nud.] 1851, Verh. Siebenb. Ver. Naturw. 2: 10. — **Ж. гачкуватий (ч. гачкуватий).**

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

- Cuenod P., Savolainen V., Chatrou L.W., Powell M., Grayner R.J., Chase M.W. Molecular phylogenetics of *Caryophyllales* based on nuclear 18S rDNA and plastid *rbcL*, *atpB*, and *matK* DNA sequences, *Amer. J. Bot.*, 2002, **89**, pp. 132—144.
- Dillenberger M.S., Kadereit J.W. Maximum polyphyly: Multiple origins and delimitation with plesiomorphic characters require a new circumscription of *Minuartia* (*Caryophyllaceae*), *Taxon*, 2014, **63**, pp. 64—88.
- Downie S.R., Katz-Downie S., Cho K. Relationships in the *Caryophyllales* as suggested by phylogenetic analysis of partial chloroplast DNA ORF2280 homolog sequences, *Amer. J. Bot.*, 1997, **84**, pp. 252—273.
- Downie S.R., Palmer J.D. A chloroplast DNA phylogeny of the *Caryophyllales* based on structural and inverted repeat restriction site variation, *Syst. Bot.*, 1994, **19**, pp. 236—252.
- Erixon P., Oxelman B. Reticulate or tree-like chloroplast DNA evolution in *Sileneae* (*Caryophyllaceae*)?, *Molec. Phylogenet. Evol.*, 2008, **48**, pp. 313—325.
- Fior S., Karis P.O. Phylogeny, evolution and systematics of *Moehringia* (*Caryophyllaceae*) as inferred from molecular and morphological data: a case of homology reassessment, *Cladistics*, 2007, **23**, pp. 362—372.
- Fior S., Karis P.O., Casazza G., Minuto L., Sala F. Molecular phylogeny of the *Caryophyllaceae* (*Caryophyllales*) inferred from chloroplast *matK* and nuclear rDNA ITS sequences, *Amer. J. Bot.*, 2006, **93**, pp. 399—411.
- Frajman B., Heidari N., Oxelman B. Phylogenetic relationships of *Atocion* and *Viscaria* (*Sileneae*, *Caryophyllaceae*) inferred from chloroplast, nuclear ribosomal, and low-copy gene DNA sequences, *Taxon*, 2009, **58**, pp. 811—824.
- Friedrich H.C. *Illecebraceae*, *Caryophyllaceae*. In: Hegi G. *Illustrierte Flora von Mitteleuropa*, Berlin-Hamburg: Verlag Paul Parey, 1979, Bd. 3, Teil 2, pp. 749—762, 763—946.
- Greenberg A.K., Donoghue M.J. Molecular systematics of *Caryophyllaceae*, *Taxon*, 2011, **60**(6), pp. 1637—1652.
- Harbaugh D.T., Nepokroeff M., Rabeler R.K., McNeill J., Zimmer E.A., Wagner W.L. New lineage-based tribal classification of the family *Caryophyllaceae*, *Intern. J. Plant Sci.*, 2010, **171**(2), pp. 185—198.
- Hutchinson J. *The Families of Flowering Plants. Dicotyledons*, London: McMillan and Co, 1926, vol. 1, 328 p.
- Kozhanchikov V.I. *Morphological and geographical study of the seeds of representatives of the family Caryophyllaceae Juss. of the European parts of the USSR*: Cand. Sci. Diss. Abstract, Leningrad, 1970, 19 p. [Кожанчиков В.И. *Морфолого-географические исследования семян представителей семейства Caryophyllaceae Juss. Европейской части СССР*: автореф. дис. ... канд. биол. наук: спец. 03.00.05 «Ботаника». — Ленинград, 1970. — 19 с.].
- Kozhanchikov V.I. Izmenchivost' morfologicheskikh priznakov semyan predstavitelei semeistva *Caryophyllaceae*. In: *Voprosy sovremennoi morfologii semennykh rasteniy*, Leningrad: Nauka, 1975, pp. 108—128. [Кожанчиков В.И. Изменчивость морфологических признаков семян представителей семейства *Caryophyllaceae* // *Вопросы современной морфологии семенных растений*. — Л.: Наука, 1975. — С. 108—128].
- Oxelman B., Liden M. Generic boundaries in the tribe *Sileneae* (*Caryophyllaceae*) as inferred from nuclear rDNA sequences, *Taxon*, 1995, **44**, pp. 525—542.
- Oxelman B., Liden M., Berglund D. Chloroplast rps16 intron phylogeny of the tribe *Sileneae* (*Caryophyllaceae*), *Plant. Syst. Evol.*, 1997, **206**, pp. 393—410.
- Oxelman B., Liden M., Rabeler R.K., Popp M. A revised generic classification of the tribe *Sileneae* (*Caryophyllaceae*), *Nord. J. Bot.*, 2001, **20**, pp. 743—748.
- Pax F., Hoffmann K. *Caryophyllaceae*. In: *Die natürlichen Pflanzenfamilien*. Eds A. Engler, H. Harms, Leipzig: Engelmann, 1934, ed. 2, vol. 16, pp. 275—363.
- Rabeler R.K., Hartman R.L. *Caryophyllaceae*. In: *Flora of North America Editorial Committee, eds. Flora of North America North of Mexico*, New York: Oxford Univer. Press, 2005, vol. 5, pp. 3—8.
- Rettig J.H., Wilson H.D., Manhart J.R. Phylogeny of the *Caryophyllales*: gene sequence data, *Taxon*, 1992, **41**, pp. 201—209.
- Smitsen R.D., Clement J.C., Garnock-Jones P.J., Chambers G.K. Subfamilial relationships within *Caryophyllaceae* as inferred from 5' *ndhF* sequences, *Amer. J. Bot.*, 2002, **89**, pp. 1336—1341.
- Tsvelev N.N. *Illecebraceae* R. Br., nom. conserv. In: *Flora Vostochnoi Evropy (Flora Europae Orientalis)*, Moscow; St. Peterburg: Oficina Editoria KMK, 2004, vol. 11, pp. 124—138. [Цвелев Н.Н. *Illecebraceae* R. Br., nom. cons. — Кудрявковые // *Флора Восточной Европы*. — М.; СПб.: Тов-во науч. изданий КМК, 2004. — Т. 11. — С. 124—138].
- Tsvelev N.N. *Illecebraceae* R. Br. In: *Conspect Florae Vostochnoi Evropy (Conspectus Florae Europae Orientalis)*, St. Peterburg; Moscow: Consociatio editionum scientificarum KMK, 2012, vol. 1, pp. 200—205. [Цвелев Н.Н. *Illecebraceae* R. Br., nom. cons. — Кудрявковые // *Конспект Флоры Восточной Европы*. — 200—205. СПб.; М.: Тов-во науч. изданий КМК, 2004. — Т. 1. — С. 200—205].

Рекомендує до друку
С.Л. Мосякін

Надійшла 23.09.2015 р.

Федорончук Н.М. Система семейства *Caryophyllaceae* флоры Украины. 1. Подсемейства: *Polycarpoideae*, *Paronychioideae*, *Alsinoideae*. — Укр. ботан. журн. — 2015. — 72(6): 542—554.

Институт ботаники имени Н.Г. Холодного НАН Украины
ул. Терещенковская, 2, г. Киев, 01004, Украина

Приведены краткие сведения о центрах видовой разнообразия и филогенетических связях семейства *Caryophyllaceae* Juss. С использованием новых данных систематики и обобщения таксономического разнообразия представлена система гвоздичных флоры Украины (подсемейства: *Polycarpoideae* Tanfan., *Paronychioideae* Vierh., *Alsinoideae* A. Braun). Для каждого таксона надвидового ранга указаны тип и номенклатурная цитация, для родов и видов — основные синонимы, а также украинские названия.

Ключевые слова: *Caryophyllaceae*, *Polycarpoideae*, *Paronychioideae*, *Alsinoideae*, род, вид, номенклатурный тип, флора Украины.

Fedoronchuk M.M. System of the family *Caryophyllaceae* in the Ukrainian flora. 1. Subfamilies *Polycarpoideae*, *Paronychioideae*, *Alsinoideae*. — Ukr. Bot. J. — 2015. — 72(6): 542—554.

M.G. Kholodny Institute of Botany, National Academy of Sciences of Ukraine
2, Tereshchenkivska Str., Kyiv, 01004, Ukraine

Brief information on the centers of species diversity and phylogenetic connections in the family *Caryophyllaceae* is reported. According to new data and generalized information on taxonomical diversity, a system of *Caryophyllaceae* of Ukraine (subfamilies *Polycarpoideae* Tanfan., *Paronychioideae* Vierh., *Alsinoideae* A. Braun) is proposed. The type and nomenclature citation for superspecies taxa and main synonyms for species are presented. For genera and species, the Ukrainian names are also given.

Key words: *Caryophyllaceae*, *Polycarpoideae*, *Paronychioideae*, *Alsinoideae*, genera, species, nomenclature type, flora of Ukraine.

НОВІ ВИДАННЯ

Зиман С.М., Дербак М.Ю., Булах О.В. Рідкісні і зникаючі судинні рослини високогірної флори Українських Карпат: порівняльні дослідження *in situ* й *ex situ* / Інститут ботаніки імені М.Г. Холодного НАН України, Національний природний парк «Синевир». — К.: Фітосоціоцентр, 2014. — 58 с.

У книзі представлені стислі результати багаторічних досліджень рідкісних і зникаючих судинних рослин високогірної флори Українських Карпат з акцентом на їх порівняльному дослідженні *in situ* (у природних популяціях) і *ex situ* (на експериментальній дослідній ділянці Національного природного парку «Синевир»). Розглядаються актуальні проблеми охорони фіторізноманіття природно-заповідних об'єктів Карпат.

Для ботаніків і фахівців з питань охорони природи.